

Svenska Canada = Tidningen

The Swedish Canada News

ARG. (YEAR) 31

LÖSNUMMER 10 CENTS

WINNIPEG, MANITOBA, TORSDAGEN DEN 22 November, 1923.

LÖSNUMMER 10 CENTS

No. 47

Fransk-engelsk brytning nära

Ekronprinsens återvändande ästadkommer svåra sätningar.

Frankrike fordrar att tyskarna skola bestraffas.

Situationen i Europa har återigen varit rätt spännande, och det har under den gångna veckan talats allmänt om en definitiv brytning mellan Frankrike och England och Estens utveckling. Ekronprinsens återvändande till Tyskland med strömmannaregeringens goda minne har fört ny näring till det franska hatet mot tyskarna, och under denna förbittrades inflytande har Frankrike instruerat på Tysklands bestraffning, varför en häftig diplomatisk strid uppstod mellan Frankrike och England. Tysklands vägran att tillföra den interallerade utvärderingskommissionen sitt fullgörande sin plikt med avseende å att försvisa sig om, hurvidla Tyskland fullföljer Versaillesfördragets stipulationer i militärt avseende, har också tillspelt striderna.

En häftig valstrid i Storbritannien

Lloyd George och Asquith kasta stridsyxan och glömma gammalt groll.

Strid mellan protektionister och frihandlare.

En av de bittraste valkampanjer, sedan någonstans ägt rum i Storbritannien, är just under uppsejning. Det engelska parlamentet öppnades den 16 dennes och kommer ej att åter sammanträdas förrän den 8 januari 1924. Valet, som kommer att äga rum den 6 december, betraktas i allmänhet ha blivit utlyst under en mycket olämplig tid, och Baldwin från olika partier upphäva klander härfor. De enda, som synes vara belätna med situationen, är liberalerna, vilka gripit tillfället i flykten och sammanträtt till förenade två-vitt åtskilda flyglar inom det liberala partiet, som under senare år legat i ständig och bitter strid med varandra. Det är de båda partiledarna Asquith och Lloyd George, som övergett sina menings-skiljkigheter och kastat stridsyxan för att bilda en enig, solid front gentemot de konservativa elementen och arbetarna. De liberala ha appellerat till arbetarna, att dessa två grupper skulle förena sig med varandra för att gemensamt kunna bekämpa de konservativa protektionisterna. Dessa voro emellertid ej bjuda för något samarbete.

AMUNDSEN PÅ VÄG TILL NORDPOLEN

Ämnar begagna sig av trenne tyska flygkepp.

Förenta Staterna ha utlovat ekonomiskt understöd.

Efter att ha varit utsatt för det enda hindret efter det andra under sin försök att uppnå nordpolen, varunder han har gjort med hela sin formogenhet har Roald Amundsen antligen beslutat sig för att företa ett nytt flygförsök med Spetsbergen som utgångspunkt. Han ämnar använda tre tyska flygmaskiner och har från Förenta Staterna erhållit löfte om understöd, då flykten påbörjades. Meningen är, att de amerikanska marinluftskeppet "Shenandoah", som är av Zeppelin-typ, skall hålla sig i närheten för utsättning i handelsområdet skulle hända. Det är Amundsens avsikt att starta från Spetsbergen i juni eller juli månad, och han har själv bekräftat, att han kommer att använda tre aeroplaner. Flera vetenskapsmän komma att medfölja honom. När man kommer till nordpolen, kommer man att företa en del observationer, såvitt detta låter sig göras, varefter färden ställes till Alaska. Så snart man fick kännedom om, att han ämnade begagna tre flygmaskiner, blev det en tavlän om vem som skulle få vara med på den farliga färden. Icke mindre än 50 flygare anmälde sig för deltagande. Valet föll slutligen på den amerikanske marinflygflygaren löjtnant Ralph E. Davis. Självflygaren deltagare är den norske flygaren Omdal, som skulle ha fört Amundsens luftskepp till den sommar. Denna resa blev ingenting av på grund av att flygskedet i fråga var odugligt för resan. Löjtnant Davison är från Missouri, utexaminerades från sjökrigsskolan i Annapolis och tjänstgjorde under kriget på Atlantikfronten. Han är en utmärkt flygare och navigator och har under ett par år varit stationerad i marins flygfstation i Pensacola. Man skall under resan benytta sig av flygmaskiner, som kunna landa på vatten, såvitt gäller. Varje flygkepp tillhålls på ett radio för att kunna hålla sig i förbindelse med depeschbåten. Expeditionen står till Spetsbergen med skepp i maj månad, där ha ska upprättas.

Ett ohyggligt svartsjuksdrama

Gräl över en 15-årig flicka sluter med ett upprörande drama.

Svartsjuks desperado dödar fyra personer.

Från Kolliber, Minn., inkommer ett skjutit på Timmy, som också erbjöd några svåra skador och tog på flykten till staden, dels för att söka läkare, dels för att undgå händerna för sheriffen. Under tiden hade Portano gått till Mr och Mrs Sanders, hem där han dödade Mrs Sanders, vilken han förde med sig till ett närstående sjukhus, hand hon vid grundstolpen och sköt huvudet av honom. Marshall Wilson, som var Timmy underdärts om slagsmålet på morgonen, befrågade sig på väg till Kolliber för att gripa Portano, vilken mötte honom strax utanför staden och dräpte honom. Man tror, att detta var oreför vid middagstiden. Icke långt från det ställe, varst Wilson mordats, påträffades senare Oscar Timmy mordad. Man tror, att Timmy varit på väg in till staden för att träffa ut, vad som gjorts i och för anseendet av Portano, och därvid möttes av denne, som hade mordvapnet till hands och dödade honom. Efter att ha dödat de fyra personerna gick Portano hem till sitt hus och medbragt en fullständig beklädnadsutrustning från förvarna. Förbittringen var stor bland befolkningen över det upprörande mordet, och en forskningsgrupp organiserades för att efterse mordaren. De vägrade emellertid förestäda spänningar, förrän ljuset brutit in. Sheriffen Johnson vidtog så snart som möjligt forskning och lyckades till slut finna ut, att Portano låg död i en stråtluck. Rädd för att den uppretade befolkningen skulle ta lagen i egna händer, beordrade Johnson sin hemligt, sände truppen till annat håll och krep mordaren på kvällen med tillhjälp av en annan person. Flickan, som man i förstörte icke visste, vart hon höll till, befann sig senare i ett halvt vanvettigt tillstånd i ett hotell i Bemidji. Endast stundtals, hade hon varit i stånd att redogöra för det hemska dådet. Efter grävt med Timmy hade Portano gått till Sanders hem, där flickan var tillsammans med sin moder. Gräl uppstod, och Portano sköt Mrs Sanders i flickans närvaro, varefter han drog med sig den vettsländna flickan och avlägsnade sig. Motte så flickans fader, som skoningslöst dödade, var efter han vingade flickan till följn honom, tills de mötte Wilson. Wilson mötte samma öde som de andra. Efter dessa död förde han flickan till sin koja. Ätta mil från Bemidji, var han lämnade henne. Spårarna funno henne där nästan vansinnig och fruktade henne till lakare. Portano har erkänt sitt brott. Han föresatt sig att drypakt låta infänka sig, var försedd med två automatiska pistol, en revolver och ett gevär samt en massa ammunition.

D:R ENANDER TILLBAKA FRÅN SIBIRIEN

Företagar en strapatrisk, men mycket givande studieresa.

Röner välvilligt mottagande från Sovjet-Ryssland.

När den fröjdlige och outrottlige salaforskaren kyrkoherden i Lillberdal d:r S. J. Enander i våras var på till Ryssland med avsikt att utsträcka färden till Sibirien för att studera sina kära salafxarter, vakte detta mycken uppmärksamhet. Det var dock en vägsam och strapatsrik färd för vem som helst, och så mycket mer då för en gammal man, som dock d:r Enander är, om icke till sinnet, så till åren. Men nu har d:r Enander lyckligen slutfört sin resa, och häromdagens landsteg han i Stockholm. I en intervju talar d:r Enander om förhållandena i Ryssland och det hjärtliga bemötande han rönt från myndigheternas sida. Omedelbart efter ankomsten till Irkutsk sätte d:r Enander i gång sitt forskningsarbete. En expedition om sex personer utrustades och gav sig i väg upp till bergen, och en festmåltiderna icke voro så bländande, såvitt dock varken skålar eller tal för både vetenskapen och Sverige, och om sängplatserna i en nästan kullbläst lada icke voro så komfortabla, var dock humöret friskt och självan roligt. När Enanders skiff därifrån kom att bestå av 1.000 nya inträntsa saktivstiver att föga till samlingen, så ångrade d:r Enander varken dyblota kläder, som icke voro av så 8 dagar, eller somlösna nätter i ötda lador och på bara golvet eller någon av de långa, tröttamma bergsklättrarna. Till slut nämner d:r Enander, att trots komfinitism och all den salig fins det dock en representant för den gamla världen, som de kylla och ålska. Det är "den ende prinsan i världen", prins Carl av Sverige. Långt borta i Sibiens urskogar, lika väl som i Rysslands hjärta, av röda ävål som vita, hörde d:r Enander "prinsen" omtalas, han, som blärlpt fångar ur fångenskapen, make hem till hustru och fader till sina barn överallt nämndes hans namn med tacksamhetens tårar och de varmaste, innerligaste önskan. Till sist, men icke minst, är ännu ett namn i Ryssland, i det d:r Enander vid sin avgång från Moskva av sovjet utbändes till rysk professor, vil den förste svensk om den åran.

Tyskland betalar ej skadeståndet

Upphör med skadeståndets och understödsbetalningarna.

Anser att Rhenlandet ej ängre tillhör tyska riket.

Separatiststrävandena i Rhenprovinzen och Rhenlandet samt Frankrikes fortsatta ockupation av dessa områden, förutom om del andra tillstånds omständigheter, ha gjort, att Strömmannaregeringen beslutat indraga alla understödt till de arbetslösa inom dessa områden. Alla skadeståndsbetalningar komma också att insättas. Den enda kontakt med Ruhr och Rhenprovinzen, som centralregeringen haft under senare tiden, har egentligen endast varit det finansiella understödet, som ämnades indragas, länmas områdena absolut oberoende av Tyskland. Tysklands handling att indraga alla skadeståndets och understödsbetalningar sökte man i förstörte att motivera med, att Tyskland icke ansåg sig bunden av Versaillesfördraget och ej behövde fullfölja dess förskrifter och stipulationer, då Frankrike och Belgien brott mot detsamma genom den olagliga ockupationen. Tyskland förklarar emellertid, att detta prat endast är nationalistisk propaganda. Det anser sig emellertid ej längre förpliktat att försörja dessa provinser, som nu ej längre äro under dess jurisdiction. Frankrike hade ju en del av Rhenlandet, som garanti och tillkännagav sig dessutom Ruhr, vadan Tyskland anser, att Frankrike kan lågna sig ansvar för dessa territorier. Som en följd härav ha de finansiella representanterna i Köln och omkringliggande trakter förklarat, att de ej änga betala skatt till Tyska Riket. Separatistströrelsen har tynt av och ej tagit några fastare former, men möjligt är, att den tager ny fart nu, sedan alla förpliktelser och förbindelser med det Tyska Riket avbrutits.

NAGOT LJUSARE FÖR RYSSLAND

Rysk delegation avuldar handelsavtal med London.

Har upptagit förbindelser även med Norge.

Ryssland trädde allierat ut ur isolationen. Den ryska handelsdelegationen meddelar, att ett avtal under tecknats i London om bildandet av ett ryskt-brittiskt spannmåls-exportbolag, i vilket ryska och brittiska intressen bli representerade till hälften var. De ryska intressenterna äro dels representanter för regeringen o dels de i spannmålshandeln intresserade kooperativa organisationerna. Från brittisk sida deltaga kooperativa grosshandelsföretag, två ledande spannmålsföretag samt redierbolag. Bolagets ändamål är att finansiera avyttringen av rysk spannmål i Storbritannien, Frankrike, Italien och östra Europa. Ledande brittiska banker äro villiga att när som helst bevilja krediter till en miljon pund sterling. Bolaget börjar omedelbart sin verksamhet. Styrelsen består av fyra brittiska och fyra ryska representanter. Bland de senaste inrikesdirektörerna för den ryska utrikeshandeln Wise. De medel, som inlyta genom spannmålsförskningarna, skola användas till köp av helfabrikat och andra varor, som Ryssland behöver importera från västra Europa. Wise förklarar, att bildandet av detta bolag är ett av de största steg, som sedan under tecknandet av den ryska handelsöverenskommelsen tagits i riktning mot återställandet av de rysk-brittiska handelsförbindelserna. Wise betonar, att ledande banker och handelsföretag äro beredda att finansiera affärsoperationerna i Ryssland efter vanliga kommersiella grunder. Handeln med Norge. Det norska provinieringsdepartementet har nys avslutat ett kontrakt med Sovjetryssland på 20.000 ton råg för 4½ miljoner kronor i guld. Ryssland har desutom gjort stora beställningar på socker, sill och andra varor från Norge.

Englands arbetare mot tulltariffen

Arbetslösheten kan ej avhjälpas med tulltariff.

Föreslar nationella arbetsföretag i stor utsträckning.

Det brittiska Arbetarpartiet har i ett den 17 dennes publicerat manifest uppmannat det brittiska folket att motarbetare regeringens tulltariff samt påpekar, att dylik tariff ingalunda vill avskaffa arbetslösheten, såsom dess advokater påstå, men i stället beframja och understödja profittinsten, självviskheten och materialismen och på så sätt beförarda den negativa förhållning av världens arbetare, som arbetarna sträva att skaffa ut världen. Arbetarpartiet har däremot ett positivt botemedel mot arbetslösheten och ett arbetar sådant - uppriktandet av arbeten. I sitt manifest föreslår nationella arbetsföretag för att på så sätt ge arbete åt de arbetslösa, så långt detta är möjligt, och att understöd givas sådana, som ej kunna erhålla arbete för att försörja familjen. Denna plan innefattar bland annat byggandet av järnvägar och kanaler, tillvaratagandet av naturligt gångarna, byggandet av elektriska kraftstationer och den elektriska kraftens tillvaratagande, dränningar, företagande och busbyggnationer etc. företag, vilka alla äro goda förbättringar och penningreplaceringar och framtiden till stor nytta för samhället, samtidigt med att de nu underlättas den tryckta situationen. Arbetarpartiet utlovat till farmare och arbetare bättre tider, om det kommer till makten, bättre priser för farmarens och en tillräcklig lön för livnära sig på för arbetaren genom att utveckla jordbruket och etablerande ett maskineri för reglering av lönerna, oppnandet av kredit för farmarna samt uppmuntran av kooperativa metoder för produktion och distribution. Partiet ämnar återställa till folket dess förlorade rätt till jorden, ingt fattande även mineralerna, genom att återupprätta jordvärdedepartementet och anamma jorden för allmänt bruk.

VOROVSKIS MÖRDARE HAR FRIGIVTS

Conradi som mördare Rysslands delegat till Lausannekonferensen, frikländ.

Ny utrikesminister i Sverige.

Markus von Wurtemberg blir utnämnd. Konung Gustaf återkom en dag i slutet av förliden vecka till Stockholm från sitt besök i London, varst han som bekant telegrafiskt underrettats om att excellensen Carl F. V. Hedström önskade avgå från sin befattning. En av konungens första åtgärder efter hemkomsten blev att bevilja utrikesministerns avskedsansökan. Till dennes efterträdare utsågs därefter friherre Erik Teodor Marks von Wurtemberg - en man, som under de senaste åren gjort sig synnerligen bemärkt som expert i internationella lagfrågor. Den nye excellensen, som på sin tid tillhörde den Staaffska regeringen, är född år 1861 i Björnlanda, Södermanland. Han blev fil. kandidat i Uppsala år 1889. Fem år senare avlade han jur. kandidatsexamen samt blev vice hälsöövning år 1887. Han steg snart till assessor i Svea hovrätt, där han senare utsågs till f. president. Under Årens lopp har frih. Marks von Wurtemberg innehaft en massa olika uppdrag. B. a. var han svensk delegat, då landsfrågan behandlades inför Nationernas förbunds råd. Senare har han varit medlem av den permanenta skiljedomstolen. Excellensen Wurtemberg är sedan 1895 gift med Olga Carol. Clotide Kotsian.

ITALIEN TYCKER EJ OM OKKUPATIONEN

Mussolini strävar ej efter brytning med Frankrike, förklarar han.

FORDRAR ATT TYSKLAND SKALL BEHANDLAS LIFET FOLIGARE.

Enligt ett meddelande från Rom, daterat den 16 dennes, har Mussolini förklarat, att Italien ej kan godkänna en utsträckt ockupation av tyskt område. "Man bör likväl ha nok stort mod att förklara, att det tyska folket ej kan förtävas. En äro trots allt ett folk, som har känd civilisation och ännu en gång kommer att spela en stor roll i samhällslivet och som kommer att vara en betydelsefull del av den europeiska civilisationen." Signor Mussolini låt förstå, att han ingalunda eftersträvar en brytning med Frankrike, vilket i praktiken skulle betyda det samma, som att Versaillesfördraget var av intet värde och skulle kanske leda till en annan europeisk värld och lämna Italien isolerat. Mussolini förklarade, att Frankrikes förtroende, att tyska kronprinsen skulle utvisas ur Tyskland, var ett stort misstag. På tal om den nyigen tillade Corfu-handlens besök, Mussolini har uttryckt sin förståelse för tyskarnas förståelse, i vilken Italien hade en underordnad roll. Italien önskar ingalunda utträda ur Nationernas Förbund med kunde ej gärna kvara sig som medlem med den underordnade ställning det har nu för tiden. En resolution, vari regeringens utrikespolitiska godkändes, antogs den 16 dennes av senaten. Italiens krav med avseende å Tyskland äro i huvudsak följande, meddelar Mussolini: för det första en reduktion av den tyska skulden till en resonabel summa, återgå på en proportional redning jämväl av de interallerade skulderna; för det andra en tillräckligt lång moratoriumsperiod för Tyskland, undantagades med avseende å betalningarna i natura; för det tredje måste Tyskland vara färdigt att ge lånen och garantier (vilka Tyskland be sedt sig ge); för det fjärde strykmängden av Ruhr, då dessa löften giras; för det femte inre inblandning i Tysklands inre affärer från de allierades sida, men moraliskt och materiellt understöd till den tyska regering, som återupprättat ordning i Riket och kan åstadkomma finansiella och sociala reformer, samt slutligen inga territoriella förändringar.

GÖSTA BERLINGS SAGA PA FILM.

Lars Hanson och Sven Scholander inneha ett par av huvudrollerna.

Selma Lagerlövs berömda bok "Gösta Berlings saga", har nu äntligen blivit färdigt som film. Alla medlemmarna i det sällsamma och fängslande persongalleriet i de gamla värmiländska herrgårdshistorierna skola levandegöras på duken. I Sverige har man varit mycket upptagen av spekulationer om vilka skådespelare, som skulle få äran i dessa huvudrollerna, men detta bryderi är nu överstokat. Lars Hanson blir Gösta Berling, Sintram framställes av Sven Scholander, och Henrik Dohna av Karl Evert. Fru Gerda Lundkvist skall spela majorskan och friherrinnan Ellen Oederstrom skall inneha grevinnan Märta Dohnas roll. Ebba och Elisabeth Dohna komma att framställas av tvorne levande elever från Dramatiska Teaterns elevskola. Mona Mårtensson och Greta Gustafson och majorskans mor komma otvivelaktigt att insjelas av ingen mindre än Signe Hebbe. Filmen kommer att uppsättas i en övergång av roccoco och empire med dräkterna hällna i stil med de som voro i bruk under tiden 1780 till 1820. "Naturligtvis" säger regissören, hr Mauritz Stiller, "har icke allt i boken kunnat tagas med i filmen. Då hade det blivit minst 15 filmer. En mängd har måst utelämnas. Det månskrift, på vilket jag arbetat i åtta månaders tid, har emellertid genomgått av Selma Lagerlövs, vilken förklarar sig fullkomligt tillfredsställd med detsamma." Ryska parlamentet, som avslutade sin session i Moskva den 13 dennes, har godkänd en ny flagga. Den består av en röd duk med en sejd i guld, en hammare och en femuddig stjärna. McMURRAY INSUREN Hon. E. J. McMurray, "solicitor general", avslade den 14 dennes den föreskrivna ären såsom "privy councillor", vilket berättigar honom till säte och stämna i kabinetet. Eden avslades inför generalguvernören.

ITALIEN TYCKER EJ OM OKKUPATIONEN

Mussolini strävar ej efter brytning med Frankrike, förklarar han.

FORDRAR ATT TYSKLAND SKALL BEHANDLAS LIFET FOLIGARE.

Enligt ett meddelande från Rom, daterat den 16 dennes, har Mussolini förklarat, att Italien ej kan godkänna en utsträckt ockupation av tyskt område. "Man bör likväl ha nok stort mod att förklara, att det tyska folket ej kan förtävas. En äro trots allt ett folk, som har känd civilisation och ännu en gång kommer att spela en stor roll i samhällslivet och som kommer att vara en betydelsefull del av den europeiska civilisationen." Signor Mussolini låt förstå, att han ingalunda eftersträvar en brytning med Frankrike, vilket i praktiken skulle betyda det samma, som att Versaillesfördraget var av intet värde och skulle kanske leda till en annan europeisk värld och lämna Italien isolerat. Mussolini förklarade, att Frankrikes förtroende, att tyska kronprinsen skulle utvisas ur Tyskland, var ett stort misstag. På tal om den nyigen tillade Corfu-handlens besök, Mussolini har uttryckt sin förståelse för tyskarnas förståelse, i vilken Italien hade en underordnad roll. Italien önskar ingalunda utträda ur Nationernas Förbund med kunde ej gärna kvara sig som medlem med den underordnade ställning det har nu för tiden. En resolution, vari regeringens utrikespolitiska godkändes, antogs den 16 dennes av senaten. Italiens krav med avseende å Tyskland äro i huvudsak följande, meddelar Mussolini: för det första en reduktion av den tyska skulden till en resonabel summa, återgå på en proportional redning jämväl av de interallerade skulderna; för det andra en tillräckligt lång moratoriumsperiod för Tyskland, undantagades med avseende å betalningarna i natura; för det tredje måste Tyskland vara färdigt att ge lånen och garantier (vilka Tyskland be sedt sig ge); för det fjärde strykmängden av Ruhr, då dessa löften giras; för det femte inre inblandning i Tysklands inre affärer från de allierades sida, men moraliskt och materiellt understöd till den tyska regering, som återupprättat ordning i Riket och kan åstadkomma finansiella och sociala reformer, samt slutligen inga territoriella förändringar.